

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Sekretarz Stanu
Jan Borkowski

DKP-II-30-158-08

Warszawa, dnia 4 grudnia 2008 r.

PRAW OBYWATELSKICH
WPL. 2008 -12- 0 8
ZAL. NR 1192362
RPO - 536 046 / 06

Pan
Janusz Kochanowski
Rzecznik Praw Obywatelskich

Konwercja Państwa Profesora

W odpowiedzi na pismo nr RPO - 536046-III/06/MRP z dnia 24.10.2008 r. chciałbym poinformować, iż bardzo cieszę się z niesłabnącego zainteresowania Pana Rzecznika sprawą opieki nad obywatelami polskimi pracującymi za granicą.

Od kilku lat - jak z pewnością Pan wie - Ministerstwo działa niezwykle intensywnie w sprawie zapewnienia maksymalnej opieki konsularnej polskim emigrantom zarobkowym.

Reakcją Ministerstwa na zjawisko masowej migracji zarobkowej, które pojawiło się po akcesji RP do Unii Europejskiej, jest program działań na rzecz zwiększenia opieki nad polską emigracją zarobkową pn. „Bliżej pracy, bliżej Polski”, realizowany od 2006 roku (ogłoszenie nastąpiło w roku 2007 r.). Celem programu było zapewnienie licznemu gronu rodaków dostępu do urzędów konsularnych i świadczonej przez nie opieki i pomocy, możliwości uzyskania przez nich informacji na temat warunków pracy i życia w państwach pobytu, jak również uzyskania informacji na temat właściwych instytucji miejscowych świadczących szereg usług na rzecz migrujących obywateli państw krajów członkowskich UE.

Poprzez wdrożenie w życie ww. programu dokonano istotnych zmian natury organizacyjnej w pracy urzędów konsularnych, zwiększono obsadę etatową w niektórych z nich, dokonano istotnych zmian w warunkach lokalowych tychże urzędów oraz znacząco zintensyfikowano akcję informacyjną adresowaną do grona emigrujących za pracą Polaków. W ramach zmian natury organizacyjnej dostosowany został zakres obowiązków urzędników konsularnych oraz godziny pracy urzędów do zadań związanych z obsługą nowej fali emigrantów. Wszystkie urzędy są aktualnie otwarte dla interesantów przynajmniej przez 5 godzin każdego dnia roboczego oraz dodatkowo przynajmniej jeden dzień w tygodniu w godzinach popołudniowych. Poza godzinami otwarcia urzędów opracowuje się przyjęte w różnych sprawach wnioski interesantów, obsługiwana jest korespondencja z urzędami i interesantami oraz wykonywane są zadania z zakresu opieki

konsularnej. Faktyczny czas pracy konsulów niejednokrotnie wykracza poza oficjalne godziny urzędowania.

Mając na uwadze przede wszystkim interes polskich emigrantów zarobkowych przeprowadzono modernizację siedzib urzędów konsularnych. Konsulaty Generalne w Londynie i Edynburgu poddano remontom. Przeprowadzone prace pozwoliły na adaptację pomieszczeń do aktualnych potrzeb tych urzędów, a stanowiska pracy doposażono w sprzęt i programy komputerowe. Urzędy konsularne w Dublinie i Oslo przeniesiono do nowych siedzib.

W 2007 r. pracę rozpoczął Konsulat Generalny RP w Katanii, a w bieżącym roku kolejne dwa urzędy konsularne w Manchesterze i Reykjaviku. Wszystkie trzy urzędy konsularne w sposób znaczący ułatwiły rodakom dostęp do usług konsularnych w rejonach największej koncentracji nowej polskiej emigracji.

W Ministerstwie Spraw Zagranicznych kontynuowane są prace nad ujednoczeniem oraz bieżącym uzupełnianiem informacji o warunkach pracy i życia w krajach docelowych emigrujących rodaków. Większość urzędów konsularnych opracowała samodzielnie, bądź we współpracy z miejscowymi instytucjami i organizacjami, kompendia wiedzy podstawowej dla emigranta. Głównym celem akcji informacyjnej niezmiennie pozostaje ochrona obywateli polskich przed potencjalnymi konsekwencjami niewłaściwego przygotowania do wyjazdu w celach zarobkowych. Zakłada się dotarcie zarówno do odbiorców poszukujących informacji w związku z planowaną emigracją jak i tych, którzy poszukują takiej informacji już po opuszczeniu kraju. Stąd realizowane są działania informacyjne zarówno w Polsce, jak i za granicą. Intencją resortu jest rozpowszechnianie informacji przy wykorzystaniu tradycyjnych metod, tj. w formie broszur i ulotek, jak i z wykorzystaniem nośników elektronicznych i instrumentów multimedialnych.

Wymiernym wkładem Ministerstwa we wsparcie programu „Blżej pracy, bliżej Polski” jest regularne zwiększanie funduszy konsularnych przeznaczonych na podtrzymywanie więzi emigrantów z Polską głównie poprzez kulturę, sztukę, inspirowanie i wspieranie działalności społecznej w środowisku polskim oraz pomoc dzieciom towarzyszącym migrującym rodzicom i narodzonym na emigracji w zakresie nauki języka polskiego i historii. Stałemu zwiększeniu ulegają także fundusze przeznaczone na opiekę konsularną w tym także na pomoc dla organizacji oferujących bezpłatne doradztwo, czy też opiekę nad bezdomnymi.

Przechodząc do kwestii ustanawiania łączników ds. pracy w krajach docelowych polskich emigrantów zarobkowych należy podkreślić, że koncepcja ta pojawiła się w trakcie

prac nad programem „Blżej pracy, bliżej Polski”. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej zaproponowało w tym czasie ustanowienie przy Ambasadach RP w wybranych państwach członkowskich stanowisk ds. migrujących za pracą obywateli polskich. Ostatecznie ustalono, że będą to stanowiska konsularne finansowane z budżetu MPiPS. Ze względu na brak środków budżetowych projekt pozostał niezrealizowany. Ministerstwo Spraw Zagranicznych deklarujące od początku wysoką otwartość wobec przyjęcia przedstawicieli MPiPS w swoich urzędach, zwróciło się do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z zapytaniem o aktualny stan prac nad ustanowieniem wyżej wspomnianych stanowisk.

Pragnę Pana Rzecznika zapewnić, że MSZ jest nadal otwarte na zaproponowane rozwiązanie i ze swej strony deklaruje pomoc przy tworzeniu wspomnianych stanowisk w przedstawicielstwach dyplomatycznych RP. Więcej informacji na ten temat Ministerstwo prześle, gdy tylko otrzyma stosowną odpowiedź z MPiPS.

Niezależnie od powyższego chciałbym poinformować, że każdy urzędnik konsularny RP, bez względu na posiadany zakres obowiązków i umiejscowienie w strukturze organizacyjnej urzędu, zajmuje się z definicji sprawami obywateli polskich w obrębie posiadanych kompetencji terytorialnych. Status pobytu osoby (zamieszkanie na stałe, pobyt czasowy, wizyta turystyczna, praca zarobkowa) w pracy konsula nie stanowi praktycznie żadnego kryterium przy obsłudze zgłaszających się do urzędu interesantów. Założeniem jest, że każdy obywatel RP ma równy dostęp do konsula, przy pełnym zaangażowaniu dla każdej sprawy. Mając powyższe na uwadze, jak również zważywszy na istnienie szeregu fal emigracji polskiej w świecie, w tym w części Europy będącej aktualnie punktem docelowym dla największych grup przemieszczających się za pracą Polaków, nowe stanowiska konsularne, o których wyżej, powinny być ustanowione nie tyle do obsługi osób z grona „nowej emigracji” ile do załatwiania spraw z zakresu prawa pracy wnoszonych przez każdego obywatela polskiego zgłaszającego się do urzędu konsularnego o pomoc.

Warto w tym miejscu wspomnieć, że w niektórych przedstawicielstwach dyplomatycznych RP pracownicy Wydziałów Ekonomicznych, obok zadań analitycznych związanych z badaniem miejscowych rynków pracy, wspierają działania konsulów poprzez podejmowanie interwencji w obronie praw pracowniczych obywateli polskich.

Do reguły zaliczyć należy, w krajach największych skupisk nowych polskich emigrantów zarobkowych, współpracę pomiędzy urzędami konsularnymi RP, a miejscowymi władzami, związkami zawodowymi oraz innymi organizacjami pracowniczymi. Współpraca ta jest ukierunkowana na przeciwdziałanie różnym objawom patologii dotyczącej emigrantów zarobkowych. W wielu przypadkach współpraca ta owocuje zatrudnianiem

w miejscowych urzędach, instytucjach i organizacjach pomocowych osób mówiących w języku polskim i znających najistotniejsze problemy, z którymi borykają się emigranci. Konsulaty współpracują, w zakresie niesienia pomocy emigrantom polskim, z wieloma organizacjami społecznymi o charakterze samopomocowym skupiającym głównie nowych emigrantów. Współpraca ta dotyczy także wskazanych przez Pana Rzecznika punktów konsultacyjnych przy Polskich Misjach Katolickich. Dyżury wyjazdowe organizowane przez urzędy konsularne RP często są przygotowywane przy współpracy z klerem polskich. Niejednokrotnie dyżurujący konsulowie swoje siedziby mają w polskich ośrodkach katolickich. Warto nadmienić, że właśnie w takim ośrodku w Manchester przy współpracy z ulokowanym w nim punkcie konsultacyjnym dla emigrantów, dyżury konsularne były pełnione przez Konsulat Generalny RP w Londynie, a następnie ulokowany został tam punkt konsularny obsługiwany przez pracowników MSZ oddelegowanych do Manchester w celu organizacji miejscowego Konsulatu Generalnego RP, który od kilku miesięcy prowadzi już pełną działalność.

Konkludując pragnę Pana Rzecznika zapewnić, że wszystkie działania Ministerstwa Spraw Zagranicznych i podległych mu urzędów konsularnych mają na celu otoczenie obywateli polskich jak najlepszą i skuteczną opieką konsularną, a sprawy tych spośród nich, którzy podjęli pracę w innych państwach, głównie europejskich są przedmiotem codziennej troski służb konsularnych.

Z wyrazami szacunku

MSZ
Zient